

මොනරාගල මයුරගිරි ලෙන් විහාරයේ පෞරාණික උරුමය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ටී.එම්.එල්. පුෂ්පකමාරි

මානව ශාස්ත්‍ර අධ්‍යයනය, ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය
hasarangalakmali@gmail.com

ප්‍රමුඛ පද: සිතුවම්, මොනරාගල, මයුරගිරි, ලෙන

හැඳින්වීම

මොනරාගල නගරයේ සිට අම්පාර මාර්ගයේ කි.මී.4 ක් පමණ දුර ගිය පසු වැලියාය කතිටු විදුහල ඉදිරියෙන් මීටර් 700ක් පමණ දුර ඇවිද යන විට මොනරාගල රජමහා විහාරයේ මයුරගිරි ලෙන අපට හමුවේ. නූතනය වන විට අප අතරින් ගිලිහෙමින් පවතින පෞරාණික උරුමය පිළිබඳ සොයා බැලීම හා එහි කලාත්මක අගය අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි අරමුණ වේ.මෙම විහාරස්ථානය අනුරාධපුර යුගයට අයත් එකක් බවට සාක්ෂි හමු වේ.විහාර භූමිය තුළින් ගල් ලෙනෙහි ඇති සිතුවම්, පිළිම, සෙල්ලිපි හා තවත් අවශේෂ රැසක් තුළින් මේ බව පැහැදිලි වේ. මෙම විහාරය ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති පූජනීය ස්ථාන අතර අප්‍රකට විහාරයක් වුව ද ලෙනෙහි ඇති සිතුවම් කලාවෙහි වටිනාකම ඉතා වැදගත් වනු ඇත.නමුත් මේ වන තුරු පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ හා මහජන අවධානයට ලක් වී නොමැත.

ක්‍රමවේදය

මොනරාගල මයුරගිරි ලෙන් විහාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනයේ දී තොරතුරු රැස් කිරීම සඳහා ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය හා සම්මුඛ සාකච්ඡා යන ක්‍රමවේද භාවිත කරන ලදී.

ප්‍රතිඵල හා සාකච්ඡාව

ඓතිහාසික තොරතුරුවලට අනුව මෙම විහාරයේ ඉතිහාසය අනුරාධපුර යුගය දක්වා ගමන් කරන අතර පොළොන්නරු යුගයේ දී ද දියුණුවට පත්ව ඇති බවට තොරතුරු හෙළි වේ.ස්වාභාවික ලෙනෙහි ඇඳ ඇති සිතුවම් නුවර යුගයට අයත් බව සිතුවම් කලාව පිරික්සීමේ දී පැහැදිලි වේ. මෙතෙක් මේ යුගයට සම්බන්ධව විවිධ ස්ථානවලින් හමු වී ඇති චිත්‍රවලට හාත්පසින් වෙනස් ම ගෞලියක් මෙහිදක්නට ලැබේ. එම සිතුවම් අතර මෙතෙක් හඳුනානොගත් සිතුවම් ද පවතී.

ලෙන ඉදිරි පිට වම් පස ඇති ගිරි ලිපිය හා බෝධි මළුවේ ඇති සඳකඩ පහණ මෙන් ම ගල් කණු එහි තිබූ ආවාස ගෙවල් යැයි උපකල්පනය කළහැකි ය.මෙහි ඇති සුවිශේෂී සිතුවමක් දෙස බලන විට නලාවක් පිහිටින ඉදිරියට යන රූපයකි. එය මානව රූපයක් නොවන බව හඳුනා ගත හැකි ය. ඉනෙන් ඉහළ කොටස පියාපත්වලින් යුක්ත වන අතර ඉනෙන් පහළ කොටස මිනිස් රූපයකට සමාන ය.එහි හිසෙ හි ඔටුන්නක් පැළඳ සිටින බවක් දිස් වේ. එකළ තිබූ පෙරහැර ලද ආභාසය මෙසේ සිතුවමට ඇඳි බව සිතීම සහේතුක ය. මෙසේ සත්ව රූපවලට සමානවමිනිස් රූප ඇඳ ඇත්තේ කුමන හේතුවක් නිසා දැයි නිශ්චිතව නිගමනය කළ නොහැකි නමුත් අනුමාන කළ හැක්කේ එකළ සිටි ජනයා

මොනරාගල පරිසරය සමග ගැවසෙමින් පරිසරයෙන් උපයා ගත් පීවය හේතු කෙටගෙන මෙම නිර්මාණ කර ඇති බව ය.

මිහිඳු මහ හිමිගෙන් දහම් අසා රහත් වූ මයුරපාද අමරුප්පොළ නම් රහතන් වහන්සේ ඇතුළු තවත් 500 ක් පමණ රහතන් වහන්සේලා මොනරාගල ලෙනෙහි භාවනානුයෝගීව වැඩ වාසය කර ඇති බව ජනශ්‍රැති තුළින් හෙළි වේ.එසේ බලන කළ මෙම පින් බිම රහතුන් වහන්සේලා ගේ පාද ස්පර්ශය ලද පූජනීය ස්ථානයක් සේ සැලකිය හැකි ය.වෙල්ලසසේ සැඟවුණු කලා ඉතිහාසය මෙම සිතුවම් තුළින් හෙළි වේ.

චිත්‍ර කලාව පිළිබඳ සලකා බලන විට මොනරාගල මයුරගිරි ලෙන් විහාරයේ සිතුවම් ඇඳ ඇත්තේ විශාල ගල් පෘෂ්ඨයක් මතය.චිත්‍ර ඇඳීම සඳහා විවිධ ද්‍රව්‍යයන් රැසක් භාවිත කිරීමෙන් ස්ථර කිහිපයක් ලෙසට ගල් පෘෂ්ඨය සකසා ගෙන ඇති අයුරු දැකගත හැකි ය. එසේ ම ගල් ලෙන ඇතුළේ ලෙන් පෘෂ්ඨයට අමතර ව එක් පසෙක මැටිවලින් සාදාගත් බිත්තිවල ද ඇතැම් චිත්‍ර ඇඳ තිබේ.මෙම බිත්ති වර්විච් කර ඒ මත මැටි හා හුණු ආලේප කර ඇති බව විහාරාධිපති හිමියෝ පවසති. සරල රේඛා භාවිත කරමින් චිත්‍රය අඳින සීමාව සකසාගෙන ඇත.සමවතුරසුකාර හැඩ තල කිහිපයක් යොදාගෙන ඒ මත චිත්‍ර ඇඳ තිබේ.මෙසේ අඳින චිත්‍ර මුලින් ම මැටි පෘෂ්ඨයේ සලකුණු කළ පසු අවශ්‍ය පරිදි සායම් යොදා පූර්ණය කර ඇත. සිතුවම් ඇඳීමට සකසාගත් පෘෂ්ඨය මත දැනට ඉතිරිව ඇති විනාශ වූ චිත්‍ර තුළ රේඛා හා හැඩතල ඇඳ තිබෙන ආකාරය හඳුනාගත හැකි වේ.විටෙක රේඛා ද,මල් රටා මෙන්ම සත්ව රූප ද, මිනිස් රූප ද,සත්ව හා මිනිස් රූප මිශ්‍ර වූ රූප ද මෙම බිතු සිතුවම්වලට අයත් ය. මොනරාගල ප්‍රදේශයේ කැලෑ අතර සැරිසරන මොනරා ප්‍රදේශයට විශේෂ සත්වයෙක් වන අතර

මොනරාගල නම පට බැඳී ඇත්තේ ද ඒ ආශ්‍රයෙනි.මෙහි ඇති සිතුවම් අතර මොනරු සහිත රූප බොහෝ සේ දැකගත හැකි ය.තව ද අලි,ගෝණුන්,රිලවුන් පරෙවියන් හැඩැති පක්ෂීන් ලෙන පුරා ම දැක ගත හැකි ය.ලෙන තුළට පිවිසෙන ඉදිරිපස වෘක්ෂයක සිතුවමක් නිල් පාටින් ඇඳ ඇත.මෙකී විවිධාකාර රූප දක්නට ඇති මයුරගිරි ලෙන් විහාරයෙහි ඇති ලෙන ඉදිරියේ තෙරා ඇති ගල් පෘෂ්ඨයේ විවිධ රූප විශාල ප්‍රමාණයක් සිතුවම් කර ඇත. ඒවායින් නිරූපණය වන්නේ මාර පරාජය බවට මතයක් පවතී.

මයුරගිරිය රජමහ විහාර ගිරි ලිපිය ලෙන ඉදිරි පස ඇති ක්‍රිස්තු වර්ෂ 5-6 සියවස්වල මෙම ගිරි ලිපිය ලියා ඇත. සිතුවම් කලාව පිළිබඳ පමණක් නොව පෞරාණික තතු විත්ති ද සොයාගත හැකි ය..ලෙන ඉදිරි පිස වම් පැත්තෙහි ඇති මෙම ගිරි ලිපිය ලියා ඇත්තේ පරිවර්තිත බ්‍රාහ්මී අක්ෂර වලිනි. ඊට යොදා ගෙන ඇති භාෂාව වූයේ පුරාණ සිංහලයයි.

මයුරගිරි ලෙන් විහාරයෙහි ඇති ගිරි ලිපියෙහි අන්තර්ගතය සලකා බලන විට විහාරයේ පුරාණ තොරතුරු රැසක් අපට හඳුනාගත හැකිය.

"මවල බලහි වාසය කරන දමග විසින් විහාරස්ථානයට දෙන ලද ප්‍රධානයන් පිළිබඳව සෙල් ලිපියෙහි සඳහන් වේ.ක්‍රි.ව.6 වැනි සියවසේ ශ්‍රී ලංකාව පාලනය කළ මහානාග රජු මෙහි ලෙන් විහාර ඉදි කර ගොඩමඩ ඉඩම් විහාරයේ නඩත්තුව සඳහා පූජා කළ බවත් පොළොන්නරු සමයේ සුගලා දේවිය හා පළමු වැනි පරාක්‍රමබාහු රජු අතර රාජ්‍යත්වය හා දළදාව උදෙසා සටන් පැවති බවත් කියැ වේ".එකළ විහාර භූමිය දත්ත ධාතුන් වහන්සේගේ ආරක්ෂාව සඳහා භාවිත කර ඇත.නුවර යුගයේ මෙම විහාරය ප්‍රතිසංස්කරණයට ලක් විය. මෙ ලෙස

මයුරගිරි ලෙන් විහාරයෙන් සැඟවුණු යට
ගියාවක් සොයාගත හැකි වේ.

මයුරගිරි රජමහා විහාරයේ සඝ පරපුර
පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමේ දී මුල්ම
විහාරාධිපති හිමි නම ලෙස
සැලකෙන්නේ වැලිවිට සරණංකර
සංඝරාජ මාහිමිපානන් වහන්සේ ය. එම
හිමිගෙන් පසු සඝ පරපුරෙහි හිමිවරු
රාශියක් සිට ඇත.

සම්මුඛ සාකච්ඡා

රාහුල හිමි, එච්. (2017.09.03). මයුරගිරි
රජමහා විහාරය.

ධම්මින්ද හිමි, තඹානේ. (2017.09.02).
දැලිව අභිනවාරාමය.

උක්කුබණ්ඩා, ටී.එම්. (2017.09.04).
තල්කොටයාය.